2023/2528

14.11.2023

SKLEP SVETA (EU) 2023/2528

z dne 9. oktobra 2023

o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 148(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ([1]),

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([2]),

po posvetovanju z Odborom regij,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje ([3]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Države članice in Unija si prizadevajo za razvoj usklajene strategije zaposlovanja ter zlasti za spodbujanje kvalificirane, usposobljene in prilagodljive delovne sile in trgov dela, ki so usmerjeni v prihodnost in se odzivajo na gospodarske spremembe, da bi dosegle cilje polne zaposlenosti in socialnega napredka, uravnoteženo rast, visoko raven varstva in izboljšanje kakovosti okolja, kot določa člen 3 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). Države članice ob upoštevanju nacionalnih praks glede odgovornosti socialnih partnerjev obravnavajo spodbujanje zaposlovanja kot zadevo skupnega pomena in usklajujejo svoje delovanje v zvezi s tem v okviru Sveta.

(2) Unija se bori proti socialni izključenosti in diskriminaciji ter spodbuja socialno pravičnost in varstvo, enakost žensk in moških, solidarnost med generacijami in varstvo pravic otrok, kot določa člen 3 PEU. Pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti Unija upošteva zahteve, ki so povezane s spodbujanjem visoke stopnje zaposlenosti, zagotavljanjem ustrezne socialne zaščite, bojem proti revščini in socialni izključenosti, visoko stopnjo izobraževanja in usposabljanja ter varovanjem človekovega zdravja, kot določa člen 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

(3) Unija je v skladu s PDEU razvila in uvedla instrumente za usklajevanje ekonomskih politik in politik zaposlovanja. Kot del navedenih instrumentov smernice za politike zaposlovanja držav članic (v nadaljnjem besedilu: smernice), določene v Prilogi k Sklepu Sveta (EU) 2022/2296 ([4]), skupaj s širšimi smernicami ekonomskih politik držav članic in Unije, določenimi v Priporočilu Sveta (EU) 2015/1184 ([5]), sestavljajo integrirane smernice. Države članice in Unijo integrirane smernice usmerjajo pri izvajanju politik, pri tem pa odražajo soodvisnost držav članic. Nastali sklop usklajenih politik Unije in nacionalnih politik in reform naj bi zagotavljal ustrezno splošno trajnostno kombinacijo ekonomskih in socialnih politik ter politik zaposlovanja, s katero bi morali doseči pozitivne učinke prelivanja za trge dela in družbo na splošno ter se učinkovito odzvati na srednje- in dolgoročne izzive ter na posledice kriz, kot sta pandemija COVID-19 in nedavno vojna agresija Rusije proti Ukrajini, in na naraščajoče življenjske stroške.

([1]) Mnenje z dne 13. septembra 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu).
([2]) Mnenje z dne 20. septembra 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu).
([3]) Mnenje z dne 11. julija 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu).
([4]) Sklep Sveta (EU) 2022/2296 z dne 21. novembra 2022 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (UL L 304, 24.11.2022, str. 67).
([5]) Priporočilo Sveta (EU) 2015/1184 z dne 14. julija 2015 o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Evropske unije (UL L 192, 18.7.2015, str. 27).

(4) Za pospešitev gospodarskega in socialnega napredka, v podporo zelenemu in digitalnemu prehodu, za okrepitev industrijske baze Unije ter za zagotovitev vključujočih, konkurenčnih in odpornih trgov dela v Uniji bi morale države članice obravnavati pomanjkanje delovne sile in spretnosti ter spodbujati kakovostno izobraževanje, usposabljanje, v prihodnost usmerjeno poklicno izobraževanje in usposabljanje ter vseživljenjsko izpopolnjevanje in preusposabljanje ter učinkovite aktivne politike trga dela in boljše poklicne priložnosti, in sicer s krepitvijo povezav med izobraževalnim sistemom in trgom dela ter s priznavanjem spretnosti, znanja in kompetenc, pridobljenih z neformalnim in priložnostnim učenjem.

(5) Smernice so skladne s Paktom za stabilnost in rast, obstoječo zakonodajo Unije in različnimi pobudami Unije, vključno s priporočili Sveta z dne 14. junija 2021 ([6]), 29. novembra 2021 ([7]), 5. aprila 2022 ([8]), 16. junija 2022 ([9]), 28. novembra 2022 ([10]), 8. decembra 2022 ([11]) in 30. januarja 2023 ([12]), Priporočilom Komisije (EU) 2021/402 ([13]), Resolucijo Sveta z dne 26. februarja 2021 ([14]), sporočili Komisije o ustvarjanju gospodarstva po meri ljudi: akcijski načrt za socialno gospodarstvo ([15]), o akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje 2021–2027 ([16]), o strategiji o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 ([17]), o svežnju ukrepov za zaposlovanje invalidov ([18]), o evropski strategiji oskrbe ([19]), o industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo ([20]), o krepitvi socialnega dialoga v Evropski uniji ([21]) in o boljšem ocenjevanju porazdelitvenega učinka politik držav članic ([22]), sklepoma (EU) 2021/2316 ([23]) in (EU) 2023/936 ([24]) Evropskega parlamenta in Sveta, direktivami (EU) 2022/2041 ([25]), (EU) 2022/2381 ([26]) in (EU) 2023/970 ([27]) Evropskega parlamenta in Sveta.

([6]) Priporočilo Sveta z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke (UL L 223, 22.6.2021, str. 14).
([7]) Priporočilo Sveta z dne 29. novembra 2021 o pristopih kombiniranega učenja za visokokakovostno in vključujoče primarno in sekundarno izobraževanje (UL C 504, 14.12.2021, str. 21).
([8]) Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja (UL C 160, 13.4.2022, str. 1).
([9]) Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost (UL C 243, 27.6.2022, str. 10), Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o individualnih učnih računih (UL C 243, 27.6.2022, str. 26), Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost (UL C 243, 27.6.2022, str. 35) in Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj (UL C 243, 27.6.2022, str. 1).
([10]) Priporočilo Sveta z dne 28. novembra 2022 o poteh do uspeha v šoli in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 28. junija 2011 o politikah za zmanjševanje osipa (UL C 469, 9.12.2022, str. 1).
([11]) Priporočilo Sveta z dne 8. decembra 2022 o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe (UL C 476, 15.12.2022, str. 1) in Priporočilo Sveta z dne 8. decembra 2022 o vzgoji in varstvu predšolskih otrok: barcelonska cilja za leto 2030 (UL C 484, 20.12.2022, str. 1).
([12]) Priporočilo Sveta z dne 30. januarja 2023 o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje (UL C 41, 3.2.2023, str. 1).
([13]) Priporočilo Komisije (EU) 2021/402 z dne 4. marca 2021 o učinkoviti aktivni podpori zaposlovanju (EASE) po krizi zaradi COVID-19 (UL L 80, 8.3.2021, str. 1).
([14]) Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) (UL C 66, 26.2.2021, str. 1).
([15]) COM(2021) 778 final.
([16]) COM(2020) 624 final
([17]) COM(2021) 101 final.
([18]) Sveženj ukrepov za zaposlovanje invalidov za izboljšanje priložnosti invalidov na trgu dela – Zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje – Evropska komisija (europa.eu).
([19]) COM(2022) 440 final.
([20]) COM(2023) 62 final.
([21]) COM(2023) 38 final in COM(2023) 40 final.
([22]) COM(2022) 494 final.
([23]) Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022) (UL L 462, 28.12.2021, str. 1).
([24]) Sklep (EU) 2023/936 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o evropskem letu spretnosti (UL L 125, 11.5.2023, str. 1).
([25]) Direktiva (EU) 2022/2041 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o ustreznih minimalnih plačah v Evropski uniji (UL L 275, 25.10.2022, str. 33).
([26]) Direktiva (EU) 2022/2381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepih (UL L 315, 7.12.2022, str. 44).
([27]) Direktiva (EU) 2023/970 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o krepitvi uporabe načela enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske s preglednostjo plačil in mehanizmi za izvrševanje (UL L 132, 17.5.2023, str. 21).

(6) Evropski semester združuje različne instrumente v krovni okvir za integrirano večstransko usklajevanje in nadzor ekonomskih politik in politik zaposlovanja v Uniji. Ob prizadevanju za okoljsko trajnostnost, produktivnost, pravičnost in makroekonomsko stabilnost evropski semester vključuje načela evropskega stebra socialnih pravic in njegovo orodje za spremljanje, tj. pregled socialnih kazalnikov, ter določa tesno sodelovanje s socialnimi partnerji, civilno družbo in drugimi deležniki. Podpira tudi uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja. Ekonomske politike in politike zaposlovanja Unije in držav članic bi morale biti povezane s pravičnim prehodom Unije na podnebno nevtralno, okoljsko trajnostno in digitalno gospodarstvo, krepiti konkurenčnost, zagotavljati ustrezne delovne pogoje, spodbujati inovacije, socialno pravičnost, enake možnosti in navzgor usmerjeno socialno-ekonomsko konvergenco ter preprečevati neenakosti in regionalne razlike.

(7) Podnebne spremembe in drugi z okoljem povezani izzivi, potreba po zagotovitvi pravičnega zelenega prehoda, nadaljnje krepitve energetske neodvisnosti, večje konkurenčnosti neto ničelnih industrij in odprte strateške avtonomije Evrope, ter razvoj digitalizacije, umetna inteligenca in platformno gospodarstvo, povečanje dela na daljavo in demografske spremembe korenito preobražajo evropska gospodarstva in družbe. Unija in njene države članice bi morale sodelovati, da bi učinkovito in proaktivno obravnavale take strukturne spremembe ter po potrebi prilagodile obstoječe sisteme in povezane politike ob priznavanju tesne soodvisnosti gospodarstev in trgov dela držav članic. Za to so potrebni usklajeni, ambiciozni in učinkoviti ukrepi politik tako na ravni Unije kot na nacionalni ravni ob priznavanju vloge socialnih partnerjev, in sicer v skladu s PDEU in določbami Unije o ekonomskem upravljanju ter ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic. Taki ukrepi politik bi morali zajemati spodbujanje trajnostnih naložb, obnovljeno zavezanost reformam, ki se izvajajo v ustreznem zaporedju in pospešujejo trajnostno in vključujočo gospodarsko rast, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, spodbujanje produktivnosti, ustreznih delovnih pogojev, socialne in teritorialne kohezije, navzgor usmerjene socialno-ekonomske konvergence in odpornosti ter uresničevanje fiskalne odgovornosti.

Kot je prikazano v Priporočilu Sveta z dne 16. junija 2022 o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj, je k izvajanju navedenih politik mogoče prispevati s sistematičnim vseživljenjskim vključevanjem razsežnosti izobraževanja in usposabljanja v druge politike, povezane z zelenim prehodom in trajnostnim razvojem. Podporo bi bilo treba zagotoviti iz obstoječih programov financiranja Unije, zlasti iz mehanizma za okrevanje in odpornost, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([28]), ter iz skladov kohezijske politike, vključno z Evropskim socialnim skladom plus, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta ([29]), in Evropskim skladom za regionalni razvoj, ki ga ureja Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta ([30]), ter iz Sklada za pravični prehod, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta ([31]). Ukrepi politike bi morali združevati ukrepe na strani ponudbe in povpraševanja, pri tem pa upoštevati njihov učinek na gospodarstvo, okolje in zaposlovanje ter socialni učinek takšnih ukrepov.

(8) V evropskem stebru socialnih pravic, ki so ga Evropski parlament, Svet in Komisija razglasili novembra 2017 ([32]), je določenih dvajset načel in pravic v podporo dobro delujočim in pravičnim trgom dela in sistemom socialnega varstva, ki so razvrščeni v tri kategorije: enake možnosti in dostop do trga dela, pravični delovni pogoji ter socialna zaščita in vključevanje. Ta načela in pravice usmerjajo strategijo Unije in zagotavljajo, da so prehod na podnebno nevtralnost, okoljska trajnostnost, digitalizacija in vpliv demografskih sprememb socialno pravični in pošteni ter ohranjajo teritorialno kohezijo. Evropski steber socialnih pravic je s spremljajočim pregledom socialnih kazalnikov referenčni okvir za spremljanje uspešnosti držav članic na področju zaposlovanja in socialnih zadev, za

([28]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

([29]) Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS +) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (UL L 231, 30.6.2021, str. 21).

([30]) Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

([31]) Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

([32]) Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic (UL C 428, 13.12.2017, str. 10).

pospeševanje reform in naložb na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter za usklajevanje „socialne“ in „tržne“ razsežnosti v današnjem sodobnem gospodarstvu, vključno s spodbujanjem socialnega gospodarstva. Komisija je 4. marca 2021 predložila akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic (v nadaljnjem besedilu: akcijski načrt), ki vključuje ambiciozne, a dosegljive krovne cilje Unije na področjih povečanja zaposlovanja, spretnosti ter zmanjšanja revščine in dopolnilne podcilje za leto 2030 ter revidirani pregled socialnih kazalnikov.

(9) Voditelji držav ali vlad so 8. maja 2021 na socialnem vrhu v Portu priznali, da bo izvajanje evropskega stebra socialnih pravic okrepilo prizadevanja Unije za digitalni, zeleni in pravični prehod ter prispevalo k doseganju navzgor usmerjene socialne in ekonomske konvergence ter reševanju demografskih izzivov. Poudarili so, da so socialna razsežnost, socialni dialog in dejavna udeležba socialnih partnerjev bistveni del visoko konkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva, in pozdravili nove krovne cilje Unije. Potrdili so svojo odločenost, izraženo v strateški agendi Evropskega sveta 2019–2024, glede nadaljnjega poglabljanja izvajanja evropskega stebra socialnih pravic na ravni Unije in na nacionalni ravni ob upoštevanju delitve pristojnosti ter načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Poleg tega so poudarili, da je treba, tudi na najvišji ravni, pozorno spremljati napredek pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030.

(10) Krovni cilji Unije za leto 2030 v zvezi z zaposlovanjem (zaposlenega naj bi bilo vsaj 78 % prebivalstva v starosti od 20 do 64 let), spretnostmi (vsako leto naj bi se vsaj 60 % vseh odraslih udeležilo usposabljanj) in zmanjšanjem revščine (število oseb s tveganjem revščine ali socialne izključenosti naj bi se zmanjšalo za vsaj 15 milijonov, vključno s petimi milijoni otrok), ki so jih pozdravili voditelji držav ali vlad na socialnem vrhu v Portu 8. maja 2021 in Evropski svet junija 2021, bodo skupaj s pregledom socialnih kazalnikov pripomogli k spremljanju napredka pri izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic znotraj okvira za usklajevanje politik evropskega semestra. Poleg tega so bile na socialnem vrhu v Portu države članice pozvane k določitvi ambicioznih nacionalnih ciljev, ki bi morali ob upoštevanju izhodiščnega položaja posamezne države ustrezno prispevati k doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030. Države članice so med septembrom 2021 in junijem 2022 na povabilo Komisije predložile svoje nacionalne cilje. Ministri so na seji Sveta za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov (EPSCO) junija 2022 poudarili, da je treba pozorno spremljati napredek pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in krovnih ciljev EU za leto 2030. Ob upoštevanju navedenega so ti nacionalni cilji zdaj zajeti v skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2023 in bodo dodatno vključeni v orodja za spremljanje evropskega semestra. Poleg tega sta svetovalni telesi EPSCO dokončno oblikovali ključna sporočila, ki bodo prispevala k razpravi v okviru semestra na junijski seji Sveta EPSCO o morebitnem okviru za okrepitev ocenjevanja in spremljanja tveganj za navzgor usmerjeno socialno konvergenco v Uniji.

(11) Po ruski invaziji na Ukrajino je Evropski svet v sklepih z dne 24. februarja 2022 obsodil dejanja Rusije, katerih namen je ogrožanje evropske in svetovne varnosti in stabilnosti, ter izrazil solidarnost z ukrajinskim prebivalstvom, pri čemer je poudaril ruske kršitve mednarodnega prava in načel Ustanovne listine Združenih narodov. V trenutnih okoliščinah je razseljenim osebam, ki bežijo pred vojno agresijo Rusije proti Ukrajini, z začasno zaščito, odobreno z Izvedbenim sklepom Sveta (EU) 2022/382 ([33]), zagotovljena hitra in učinkovita pomoč v državah Unije ter omogočeno uživanje minimalnih pravic po vsej Uniji, ki zagotavljajo ustrezno raven zaščite. Razseljene osebe iz Ukrajine lahko z udeležbo na trgih dela Unije prispevajo h krepitvi gospodarstva Unije ter pomagajo svoji državi in ljudem doma. V prihodnosti lahko pridobljene izkušnje in spretnosti prispevajo k obnovi Ukrajine. Začasna zaščita otrokom in najstnikom brez spremstva zagotavlja pravico do zakonitega skrbništva ter dostop do vzgoje in izobraževanja. Države članice bi morale v oblikovanje, izvajanje in ocenjevanje ukrepov politik, namenjenih reševanju izzivov s področja zaposlovanja in spretnosti, med drugim glede priznavanja kvalifikacij, ki so posledica vojne agresije Rusije proti Ukrajini, vključiti socialne partnerje. Socialni partnerji imajo ključno vlogo pri blaženju posledic te vojne v smislu ohranjanja zaposlenosti in proizvodnje.

([33]) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1).

(12) Pri reformah trga dela, ki vključujejo tudi nacionalne mehanizme določanja plač, bi bilo treba upoštevati nacionalne prakse socialnega dialoga in avtonomijo socialnih partnerjev, da bi zagotovili pravične plače, ki omogočajo dostojen življenjski standard in trajnostno rast ter navzgor usmerjeno socialno-ekonomsko konvergenco. Poleg tega bi morale take reforme omogočiti široko obravnavo socialno-ekonomskih dejavnikov, vključno z napredkom glede trajnostnosti, konkurenčnosti, inovacij, ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, delovnih pogojev, revščine zaposlenih, izobraževanja, usposabljanja in spretnosti, javnega zdravja, socialne zaščite in vključevanja ter realnih dohodkov. V tem smislu mehanizem za okrevanje in odpornost ter drugi skladi Unije podpirajo države članice pri izvajanju reform in naložb, ki so v skladu s prednostnimi nalogami Unije, s čimer povečujejo trajnostnost in odpornost gospodarstev Unije in družb ter njihovo pripravljenost na zeleni in digitalni prehod v spreminjajočih se razmerah po pandemiji COVID-19. Vojna agresija Rusije proti Ukrajini je dodatno zaostrila že obstoječe socialno-ekonomske izzive. Države članice in Unija bi morale še naprej zagotavljati blažitev socialnih posledic ter posledic za zaposlovanje in gospodarstvo ter socialno pravičen in pošten prehod, tudi ob upoštevanju, da bosta okrepljena odprta strateška avtonomija in pospešen zeleni prehod pomagala zmanjšati odvisnost od uvoza energije in drugih strateških proizvodov in tehnologij, zlasti iz Rusije. Bistvena sta krepitev odpornosti ter zagotavljanje vključujoče in odporne družbe, v kateri so ljudje zaščiteni in sposobni predvideti in obvladati spremembe ter lahko aktivno sodelujejo v družbi in gospodarstvu.

Kot je med drugim poudarjeno v Priporočilu Komisije (EU) 2021/402 in v Priporočilu Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost, je za podporo prehajanju na trgu dela, zlasti v luči zelenega in digitalnega prehoda, potreben skladen sklop aktivnih politik trga dela, ki ga sestavljajo začasne in ciljno usmerjene spodbude za zaposlovanje in prehajanje, politike spretnosti, vključno z učenjem za zeleni prehod in trajnostni razvoj, ter ciljno usmerjene, učinkovite in prilagodljive službe za zaposlovanje. Zagotoviti bi bilo treba dostojne delovne pogoje, vključno z zdravjem in varnostjo pri delu, ter telesno in duševno zdravje delavcev.

(13) Odpraviti bi bilo treba vse oblike diskriminacije, zagotoviti enakost spolov in podpreti zaposlovanje mladih. Zagotoviti bi bilo treba enak dostop in priložnosti za vse ter zmanjšati revščino in socialno izključenost, zlasti med otroki, invalidi in Romi, predvsem z zagotavljanjem učinkovitega delovanja trgov dela ter ustreznih in vključujočih sistemov socialne zaščite, kot so določeni v Priporočilu Sveta z dne 8. novembra 2019 in v Priporočilu Sveta z dne 30. januarja 2023 o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje ([34]), ter z odpravo ovir za udeležbo v vključujočem in v prihodnost usmerjenem izobraževanju, usposabljanju, vseživljenjskem učenju in na trgu dela, med drugim z naložbami v vzgojo in varstvo predšolskih otrok v skladu z evropskim jamstvom za otroke in Priporočilom Sveta o vzgoji in varstvu predšolskih otrok (barcelonska cilja za leto 2030) ter v digitalne in zelene spretnosti v skladu z akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje in Priporočilom Sveta o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj ter Priporočilom Sveta o poteh do uspeha v šoli. Še zlasti pomemben je pravočasen in enak dostop do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe v skladu s Priporočilom Sveta o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe ter do zdravstvenih storitev, vključno s preventivnimi ukrepi in spodbujanjem zdravja, zlasti glede na morebitna prihodnja zdravstvena tveganja in glede na staranje družbe.

V skladu s strategijo o pravicah invalidov ([35]), s katero so bile države članice pozvane k določitvi ciljev na področju zaposlovanja in izobraževanja odraslih za invalide, bi bilo treba še bolj izkoristiti potencial invalidov, da prispevajo h gospodarski rasti in socialnemu razvoju. Nove tehnologije in razvijajoča se delovna mesta po vsej Uniji omogočajo prožnejšo organizacijo dela, večjo produktivnost ter boljše usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, obenem pa prispevajo k uresničevanju zelenih zavez Unije. Ta razvoj prinaša tudi nove izzive za trge dela, saj vplivajo na delovne pogoje, zdravje in varnost pri delu ter dostop do socialne zaščite delavcev. Države članice bi morale zagotoviti, da se bodo z novimi oblikami organizacije dela razvila kakovostna in zdrava delovna mesta, hkrati pa ohranile uveljavljene delavske in socialne pravice ter okrepil evropski socialni model.

([34]) Priporočilo Sveta z dne 30. januarja 2023 o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje (UL C 41, 3.2.2023, str. 1).
([35]) COM(2021) 101 final.

(14) Integrirane smernice bi morale biti podlaga za priporočila za posamezne države, ki jih Svet lahko naslovi na države članice. Države članice morajo v celoti izkoristiti svoje vire REACT-EU, vzpostavljene z Uredbo (EU) 2020/2221 Evropskega parlamenta in Sveta ([36]), ki krepi sklade kohezijske politike za obdobje 2014–2020 in Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim (FEAD) do leta 2023. Uredba (EU) 2020/2221 je bila zaradi trenutne ukrajinske krize še dodatno dopolnjena z Uredbo (EU) 2022/562 Evropskega parlamenta in Sveta ([37]) in z dodatno spremembo Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ([38]) glede večjega predfinanciranja za REACT-EU ter z novim stroškom na enoto, da bi se pripomoglo k hitrejšemu vključevanju ljudi, ki zapuščajo Ukrajino in vstopajo v Unijo, kot določa Uredba (EU) 2022/613 Evropskega parlamenta in Sveta ([39]).

Poleg tega bi morale države članice v programskem obdobju 2021–2027 v celoti izkoristiti Evropski socialni sklad plus, Evropski sklad za regionalni razvoj, mehanizem za okrevanje in odpornost ter druge sklade Unije, vključno s Skladom za pravični prehod in programom InvestEU, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta ([40]), da bi spodbudile kakovostno zaposlovanje in socialne naložbe, se borile proti revščini, socialni izključenosti in diskriminaciji ter zagotovile dostopnost in vključevanje, možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje delovne sile, vseživljenjsko učenje ter visokokakovostno izobraževanje in usposabljanje za vse, vključno z digitalno pismenostjo in spretnostmi, da bi državljani pridobili znanje in kvalifikacije, potrebne za digitalno in zeleno gospodarstvo. Države članice morajo prav tako v celoti izkoristiti Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/691 Evropskega parlamenta in Sveta ([41]), in tako podpreti delavce, ki so postali presežni zaradi velikih prestrukturiranj, povezanih na primer s pandemijo COVID-19, socialno-ekonomskih preobrazb, ki so posledica globalnih trendov, ter tehnoloških in okoljskih sprememb. Čeprav so integrirane smernice naslovljene na države članice in Unijo, bi se morale izvajati v partnerstvu z vsemi nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi ter tesnem sodelovanju s parlamenti, socialnimi partnerji in predstavniki civilne družbe.

(15) Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito morata v skladu s svojimi pooblastili na podlagi Pogodb spremljati izvajanje zadevnih politik glede na smernice. Navedena odbora in druga pripravljalna telesa Sveta, vključena v usklajevanje ekonomskih in socialnih politik, bi morali tesno sodelovati. Ohraniti bi bilo treba dialog med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o politikah, zlasti v zvezi s smernicami držav članic.

(16) Opravljeno je bilo posvetovanje z Odborom za socialno zaščito –

([36]) Uredba (EU) 2020/2221 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1303/2013, kar zadeva dodatne vire in ureditev izvrševanja, da se zagotovi pomoč za spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije COVID-19 in njenih socialnih posledic ter za pripravo zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja družbe in gospodarstva (REACT-EU) (UL L 437, 28.12.2020, str. 30).

([37]) Uredba (EU) 2022/562 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o spremembi uredb (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 223/2014 v zvezi s kohezijskim ukrepom za begunce v Evropi (CARE) (UL L 109, 8.4.2022, str. 1).

([38]) Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

([39]) Uredba (EU) 2022/613 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. aprila 2022 o spremembi uredb (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 223/2014 v zvezi z večjim predhodnim financiranjem iz virov REACT-EU in uvedbo stroškov na enoto (UL L 115, 13.4.2022, str. 38).

([40]) Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30).

([41]) Uredba (EU) 2021/691 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o Evropskem skladu za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce (ESPG) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1309/2013 (UL L 153, 3.5.2021, str. 48).

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Smernice za politike zaposlovanja držav članic, kot so določene v Prilogi k Sklepu (EU) 2022/2296, v letu 2023 ostajajo nespremenjene, države članice pa jih upoštevajo pri svojih politikah zaposlovanja in reformnih programih.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Luxembourgu, 9. oktobra 2023

Za Svet
predsednica
Y. DÍAZ PÉREZ